

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 08.12.2023 nr 8-1/23/5602,
HTM/23-1630/-1K/
Meie 01.02.2024 nr 1.2-3/4381-2

Eelnõu kooskõlastamine

Haridus- ja Teadusministeerium on esitanud Sotsiaalministeeriumile kooskõlastamiseks alushariduse ja lapsehoiu seaduse eelnõu. Kooskõlastame eelnõu järgmiste märkustega.

1. Paragrahvi 12 lõikes 4 on sätestatud, et vajaduse korral tagatakse lapsele lasteaia tugiteenused. Seletuskirjast ei nähtu, kes vajadust hindab ning kelle kohustus on vajaduse ilmnedes direktorit teavitada. Palume see lahti kirjeldada, et oleks selge, millistel juhtudel on kohustuslik lapsele üldtuge pakkuma hakata. Lisaks põhikooli ja gümnaasiumiseaduses (PGS) loetletud tugiteenustele, teeme ettepaneku, et lasteaia ja lapsehoiu juures võiks vajadusel (ja ruumide olemasolul) olla kättesaadav ka füsioterapeudi teenus. Üksikteenusena on tegemist tervishoiuteenusega, kuid lapsevanemate seas läbiviidud küsitlustest selgub, et halduskoormus erinevate asutuste vahel sõites on märkimisväärne. 71% alla 11-aastastest puudega lastest vajab asutuste vahel liikumiseks lapsevanema abi. Mõnedel juhtudel katab selle abi tugiisik.¹ Füsioterapeutide eraldi märkimine eelnõu seletuskirjas loob selge ootuse vajadusel nende kaasamiseks. Samuti loob see võimaluse hinnata ja varakult sekkuda, kui lapse füüsilises arengus peaks tekkima mahajäämus. Seeläbi on võimalik ennetada kompleksprobleemide tekkimist hilisemas eas.

2. Paragrahvi 13 lõigetega 11 ja 12, § 31 lõikega 5 ning § 32 lõikega 2 luuakse paindlikkus, mille kohaselt ei ole koolivälise nõustamismeeskonna soovitus eritoe või tõhustatud toe rakendamisel nõutav, kui lapsel on diagnoositud mõni igal ööpäeval või ööpäev läbi kõrvalabi vajadust põhjustav tervises seisund **ja tuvastatud puude raskusaste**. Sotsiaalministeerium on liikumas suunas, kus soovime vähendada erinevaid hindamisi puudega lastele ning siduda pakutavad hüved lahti puude raskusastmest. Eelnõu praeguse sõnastuse järgi võib tekkida lapsevanematel vajadus taotleda juba ennetavalt puude raskusastme tuvastamist, et tagada lapsele vajalik tugi. See aga loob lapsevanematele täiendava koormuse. Puude raskusastme tuvastamine ei ole vajalik, kui lapsel juba on tervises seisund, mis nõuab kohandusi õppetöös. Teeme ettepaneku muuta § 13 lõike 11 kolmanda lause sõnastust järgmiselt: „Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus ei ole eritoe või tõhustatud toe rakendamisel nõutav, kui lapsel on diagnoositud mõni igal ööpäeval või ööpäev läbi kõrvalabi vajadust põhjustav tervises seisund või **tuvastatud puude raskusaste**.“.

¹ Centar, 2019. https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/puuetega_lastega_perede_toi_metuleku_uuringu_raport_loppversioon_par_28.02.18.pdf

3. Paragrahvi 13 lõikes 16 on sätestatud, et vähemalt korra õppeaastas ja siis, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppemas, hindab tugiteenuste koordineeri koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitud toe rakendamise mõju ning teeb direktorile ettepanekud edasiseks tegevuseks. Teeme ettepaneku täiendada seletuskirja, et tuleks välja, kuidas ja milliste tööriistade abil hinnatakse toe rakendamise mõju. Lisaks, kui asutusse jõuab koolivälise nõustamismeeskonna otsus, tuleks tekitada arutelu spetsialistide ja õpetajatega ning koostada plaan toe pakkumiseks. See loob aluse ühtse praktika tekkimisele ning pakutava toe osas saadav võrdlusmoment võimaldab hinnata üldist tugiteenuste tulemuslikkust.

4. Paragrahviga 28 sätestatakse lapsele õigus väljendada enda arvamust. Teeme ettepaneku täpsustada sätte sõnastust selliselt, et tuleks selgemalt välja asutuste kohustus luua võimalused lapse arvamuse küsimiseks ja arvestamiseks. Käesolev sõnastus viitab küll laste õigusele arvamust avaldada, kuid selgemalt tuleks reguleerida, et initsiatiiv lapsi kaasata ning selleks võimalusi luua, lasub asutustel (LasteKS § 36 kohaselt).

5. Leiame, et tugiteenuste rahastamisskeem peaks motiveerima laste abistamist võimalikult varakult, et ennetada probleemide süvenemist. Teeme ettepaneku laiendada tasandus- ja toetusfondi vahendite kasutamise võimalus ka alusharidust omandavatele lastele tõhustatud ja eritoe pakkumiseks. See ei eeldaks tingimata lisavahendite olemasolu, vaid suunaks olemasoleva ressursi perioodi, mil tugi omab kõige enam mõju.

6. Leiame, et tervisekaitsenõudeid tuleks täiendada õuelastehoidude regulatsiooniga. Hetkel neile spetsiifilised nõuded puuduvad. Võttes arvesse aga Eesti kliimat, oleks nõuete kehtestamine laste tervise seisukohalt väga oluline. Soovi selleks on avaldanud ka õuelastehoiud ise.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Signe Riisalo

sotsiaalkaitseminister

Marge Hindriks marge.hindriks@sm.ee

Annemari Linno annemari.linno@sm.ee

Mari Ader mari.ader@sm.ee

Alice Sündema alice.sundema@sm.ee